

Zpráva o hodnocení výuky v magisterských studijních programech na Ústavu soudního inženýrství v letním semestru akademického roku 2019/20

1. Úvod

V letním semestru akademického roku 2019/2020 na Ústavu soudního inženýrství VUT v Brně proběhlo každoroční hodnocení kvality výuky ze strany studentů. V letním semestru proběhly dvě ankety. Krátce po vyhlášení mimořádných opatření ze strany Ministerstva zdravotnictví proběhla ve dnech od 25. 3. 2020 do 1. 4. 2020 mimořádná anketa, týkající se zabezpečení výuky v bezkontaktním (on-line) režimu. Současně s koncem semestru probíhala též pravidelná anketa, která byla ukončena v srpnu, tedy před koncem prodlouženého zkuškového období. Přestože pro mimořádnou anketu byla zadána sada samostatných otázek, byly vztaheny ke stejným předmětům jako v pravidelné anketě, což způsobilo nežádoucí situaci. Studenti totiž nemohli v rámci semestru hodnotit jeden předmět dvakrát. Pokud se tedy vyjádřili v anketě mimořádné, neměli již možnost se zúčastnit hodnocení předmětu v anketě pravidelné. Jelikož se do mimořádné ankety zapojil i mimořádný počet studentů, a tito již nemohli hodnotit anketu pravidelnou, počet hodnocení v řádné anketě je nulový. Nastala tedy nechtěná situace, která nám již neumožnila zjistit, zda opatření přijatá během semestru na základě mimořádné ankety byla z pohledu studentů dostatečně účinná, ani získat podněty na zlepšení bezkontaktní výuky. Za tento nechtěný stav se omlouváme a toto hodnocení se tak zpracovává jen výsledků ankety mimořádné.

2. Vymezení vnitřní normy, podle které je zpráva vypracována

Hodnocení je vypracováno v souladu se směrnicí č. 73/2017, Pravidla pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty, absolventy VUT a zaměstnavateli. Tato zpráva se pak týká hodnocení výuky v celoživotních navazujících magisterských studijních programech zajišťovaných Ústavem soudního inženýrství VUT v Brně. Vyhodnocení ankety se týká akreditovaných studijních programů Realitní inženýrství (dále jen REI), Expertní inženýrství v dopravě (dále jen EID) a Řízení rizik technických a ekonomických systémů (dále jen RRTES), ve kterých byla výuka poprvé zahájena v akademickém roce 2018/19 a v akademickém roce 2019/20 tak své studium zakončovali první absolventi vyjmenovaných studijních programů (dále jen SP).

3. Údaje o počtu studentů: celkový počet zapsaných studentů a procentní podíl studentů, kteří se zúčastnili hodnocení,

Jak již bylo vysvětleno v úvodu, v letním semestru akademického roku 2019/2020 proběhly dvě ankety.

První mimořádná anketa byla koncipována pro získání rychlé zpětné vazby o reakci studentů na atypický průběh semestru, ve kterém byla klasická prezenční výuka v druhé polovině semestru nahrazena výukou bezkontaktní. Co do účasti byla v mimořádné anketě i účast studentů mimořádná. Nejvíce jeden předmět hodnotilo 18 studentů a průměrná účast na anketě byla téměř 13 % (12,6 %) z celkového počtu zapsaných studentů. V programu RRTES byla nejvyšší účast v předmětu Drobné podnikání (40 %) a v programu REI a EID byla maximální účast v předmětu Pozemní dopravní cesty (60 %). Z celkem 57 vyučovaných předmětů bylo studenty hodnoceno 54 předmětů v obou SP, tedy téměř 95 %.

Naopak do druhé, pravidelné ankety na konci semestru, se již studenti hodnotící předměty v mimořádné anketě nemohli zapojit (viz výše v úvodu), ostatní studenti se pak již nezapojili, takže účast v této anketě byla nulová.

4. Seznam otázek dle čl. 4 odst. 6,

V mimořádné anketě se studenti mohli vyjádřit k pěti otázkám. Každá z těchto otázek umožňovala textové hodnocení, nebo výběr možnosti ano/ne. První čtyři otázky se týkaly předmětů a především způsobu průběhu bezkontaktní výuky. 1. jste v kontaktu s vyučujícími?, 2. zprostředkovali Vám vyučující přístup k dostatečným podkladům pro samostudium?, 3. myslíte si, že budete schopni i přes existující omezení předmět úspěšně zakončit?, 4. co by bylo možné zlepšit?. Pátá otázka se týkala vyučujících předmětů. 5. jak byste tohoto vyučujícího hodnotili? U páté otázky měli studenti možnost zvolit jednu z pěti možností, nebo napsat vlastní reakci.

V řádné anketě bylo devět standardních otázek. Pět otázek se týkalo předmětů, z nichž čtyři měly číselné hodnocení na stupnici 1 až 10 (ohodnoťte 1. užitečnost zařazení předmětu do studijního plánu, 2. obsahovou náplň předmětu, 3. vhodnost časového umístění předmětu ve studijním plánu, 4. technické zabezpečení výuky) a jedna otázka umožňovala textové hodnocení (5. uveďte případné připomínky či návrhy k předmětu). Další čtyři otázky se týkaly vyučujících těchto předmětů. Tři otázky umožňovaly číselné hodnocení na stupnici 1 až 10 (ohodnoťte 6. odbornou úroveň vyučujícího, 7. připravenost výuky ze strany vyučujícího, 8. pedagogické schopnosti vyučujícího) a jedna otázka byla s textovým hodnocením (9. uveďte případné připomínky či návrhy k vyučujícímu).

5. Dostupnost výsledků hodnocení dle čl. 4 odst. 9 pro členy akademické obce vysokoškolského ústavu a fakult podílejících se na uskutečňování SP

Po ukončení hodnocení jsou výsledky hodnocení všech předmětů dostupné členům akademické obce VUT zapojeným do výuky v celoškolských studijních programech. V souladu s článkem 4, odst. 10 směrnice se těmto zveřejňují výsledky k předmětům, k nimž se vyjádřilo nejméně 10 % z počtu studentů, kteří mají příslušný předmět zapsán.

Každý vyučující pak má prostřednictvím informačního systému přístup ke kompletním výsledkům svého hodnocení včetně slovních komentářů studentů. Přístup ke kompletním výsledkům hodnocení předmětů v rozsahu své působnosti (včetně slovních komentářů studentů) mají vedoucí výukových pracovišť, garanti předmětů a garanti studijních programů. Akademické vedení vysokoškolského ústavu má přístup ke kompletním výsledkům hodnocení všech předmětů.

Zprávy o hodnocení jsou též zveřejňovány na internetové stránce webu VUT „Hodnocení vzdělávací činnosti studenty“ a rovněž na internetové stránce vysokoškolského ústavu.

6. Způsob projednání výsledků hodnocení s vyučujícími a vedoucími výukových pracovišť

Závěry z hodnocení ankety jsou projednávány s garanty studijních programů, s vedoucími odborů a zpráva z hodnocení je též projednávána na kolegiu ředitele ÚSI a v akademickém senátu VUT. V případě zjištění závažných nedostatků hodnotící komise navrhuje řediteli ÚSI projednání případu. Pokud se týká hodnocení mimořádné ankety, na odpovědi studentů bylo reagováno bezprostředně. Tam kde se ukázaly problémy s bezkontaktní výukou, byly tyto řešeny přímo s garanty předmětů a návazně byla přijímána nápravná opatření, povětšinou spočívající v pomoci vyučujícím s technickým zajištěním bezkontaktní výuky.

7. Vyjádření vedoucích výukových pracovišť (popř. garantů předmětů) k případným připomínkám v oblasti jejich působnosti

Běžně je ponecháno na vůli všech pedagogů, jak hodnocení studentů zohlední ve své další činnosti. V případech, kdy je pedagog dlouhodobě negativně hodnocen, věc s ním projedná jeho nadřízený. Na základě anket v uplynulém období došlo k některým změnám při zajištění výuky.

Připomínky studentů týkající se skladby studia, příp. i obsahové náplně, jsou zohledňovány při periodických úpravách studijních programů. V popředí zájmu a hodnocení byl v tomto semestru způsob zajištění bezkontaktní formy výuky pro jednotlivé předměty.

8. Hlavní závěry vyplývající z hodnocení a jejich případné zohlednění ve vzdělávací činnosti fakulty

V mimořádné anketě z celkového počtu 57 předmětů, které byly vyučovány v letním semestru akademického roku 2019/20, bylo studenty hodnoceno ve SP REI a EID 33 předmětů a ve SP RRTES 21 předmětů. Předměty nebyly hodnoceny pomocí stupnic, neboť prioritou bylo zjištění, do jaké míry je bezkontaktní výuka pro studenty vyhovující, a jaké požadavky studenti mají.

K většině předmětů se vyjádřilo 3 a méně studentů. Nejvíce studentů (18) se zapojilo do hodnocení předmětu Daňová soustava ve SP REI a EID. Ocenili zejména zajištění on-line výuky. Pochybnosti o úspěšném zakončení dávali spíše do souvislostí s obtížností předmětu, než s mimořádnou situací. 12 respondentů velmi pozitivně hodnotilo též předmět Požární ochrana a bezpečnost dokonce s tím, že se nic zlepšovat nemusí.

Ve SP RRTES nejvíce, 9 studentů, se zapojilo do hodnocení předmětu Controlling. Někteří z nich by přivítali pomalejší řešení příkladů, případně zveřejnění výsledků pro kontrolu správnosti.

Přestože osobní přítomnost studentů na vysoké škole byla zakázána s účinností od 11. 3. 2020 a mimořádná anketa byla spuštěna 25. 3. 2020, většina studentů uváděla, že jsou v kontaktu s vyučujícími. Ve SP RRTES se jednalo o 68,1 % a ve SP REI a EID 70,8 % respondentů ankety. Ještě vyšší počet respondentů uváděl, že jim vyučující zprostředkovali přístup k dostatečným podkladům pro samostudium. Ve SP RRTES se jednalo o hodnocení 87,8 % a ve SP REI a EID 83,1 % respondentů ankety.

Některé odpovědi ukazovaly i to, že technické problémy s přístupem k výuce měli i studenti. Tedy např. v určitých předmětech většina studentů uváděla, že je v kontaktu s vyučujícími, z čehož bylo zřejmé, že bezkontaktní výuka probíhá, jiní studenti však u stejného předmětu uváděli, že nejsou v kontaktu s vyučujícími.

Poměrně optimisticky vyzněly i odpovědi k očekáváním studentů, zda si myslí, že budou schopni i přes existující omezení předmět úspěšně ukončit. Optimistických hodnocení bylo u 87,5 % respondentů ve SP RRTES a u 72,1 % respondentů ve SP REI a EID.

Na otázku č. 4, co by bylo možné zlepšit, se objevily návrhy na větší využívání e-learningu v rámci aplikací Moodle i MS Teams, tedy aplikací pro asynchronní i synchronní bezkontaktní výuku. Studentům chyběla možnost přímých konzultací. Některé odpovědi ukázaly, že vyučující sice poskytli studentům přednášky, ale bez potřebných vysvětlení. Na tyto podněty bylo bezprostředně reagováno, U tří předmětů pak anketa ukázala, že je potřebné poskytnout vyučujícími širší podporu, aby předmět byl zajištěn, což se nakonec podařilo u všech předmětů.

Někteří respondenti navrhovali také, aby se zjednodušila forma zakončení předmětů, případně se snížila jeho náročnost. Takovéto opatření však nelze akceptovat, protože by bylo v rozporu s platnou akreditací studijního programu. Vnímáme obtížnou situaci v důsledku pandemie COVID-19, ale v této souvislosti však může škola poskytnout studentům pomoc pouze tím, že jim prodlouží lhůty pro splnění studijních povinností. Takové opatření by pak bylo přijato na úrovni vedení školy a studentům bylo významně prodlouženo zkouškového období v daném semestru, čehož povětšinou studenti nevyužili, někteří však toho využili plně.

Pátá otázka „Jak byste tohoto vyučujícího hodnotili?“ se týkala vyučujících předmětů a studenti měli možnost zvolit jednu z pěti možností, nebo napsat vlastní reakci. Odpovědi v této části ankety dobře dokumentovaly, jak probíhá výuka konkrétních předmětů. Ke SP RRTES došlo celkem 402 odpovědí, ke SP REI a EID celkem 590 odpovědí. V těchto studentů konkretizovali přístupy vyučujících k zajištění výuky. Povětšinou se jednalo o hodnocení pozitivní, oceňující přístup vyučujících, a to ve SP RRTES v 84,6 % a ve SP REI a EID v 78,8 % hodnocení. Podstatné však bylo také, že u některých předmětů se ukázalo, že komunikace vyučujícího se studenty je nedostatečná. Prioritou bylo vyřešení případů s hodnocením „vyučující pouze poskytl prezentace“, popř. „pouze odkázal na literaturu“ či dokonce „vyučující vůbec nekomunikuje“. Na tyto podněty bylo ve spolupráci s garanty oborů a vedoucími výukových pracovišť reagováno.

Velmi pozitivně pak studenti hodnotili to, že knihovny jim zpřístupnily řadu materiálů on-line.

9. Vyjádření k případným slovním komentářům studentů k jednotlivým předmětům a vyučujícím (pouze tehdy, pokud mají komentáře obecný charakter),

Děkujeme studentům i za jejich slovní komentáře. Slovní komentáře považujeme za důležité, neboť vždy více přiblíží osobní názory studentů a bývají i významným podnětem pro další zlepšení výuky. Je nutno konstatovat, že většina uvedených komentářů nevyžadovala reakci. Všechny komentáře byly věcné. Jako reakce tak postačovalo s vyučujícím situaci projednat a poskytnout jim technickou pomoc. Bohužel však nedošlo k tomu, aby bylo možno v řádné anketě ověřit efektivitu provedených změn. Pravidelná anketa o hodnocení výuky v magisterských studijních programech na ÚSI tak sice v letním semestru akademického roku 2019/20 proběhla, účastníci první ankety v ní však nemohli jednotlivé předměty podruhé hodnotit a další respondenti se do ankety nezapojili.

10. Závěr a poděkování

Vedení ÚSI děkuje všem studentům, kteří se hodnocení zúčastnili. Rovněž děkuje pedagogům, kteří se připomínkami studentů seriózně zabývají. Děkujeme jim také za jejich práci v mimořádných podmínkách. Zvláštní poděkování patří též pracovníkům Centra výpočetních a informačních služeb na VUT, kteří dokázali na novou situaci v průběhu semestru velmi rychle reagovat a poskytovat podporu vyučujícím. Ještě jednou se pak omlouváme účastníkům mimořádné ankety za to, že neměli možnost hodnotit předměty v řádné anketě. Současně si dovoluujeme vyzvat všechny studenty, aby se v dostatečném počtu zapojili i do hodnocení kvality výuky v zimním semestru akademického roku 2020/21.

V Brně dne 20. 10. 2020

Doc. Ing. Robert Kledus, Ph.D.
zástupce ústavu pro studijní záležitosti

Zpráva byla projednána na zasedání AS VUT dne 24. 11. 2020